

Landskap: Bohuslän

Socken: Solberga

Berättat av Ernst Necander född år 1878 (i Solberga på Lövön)

Upptecknat av Ruth Larsson år 1968

Institutet
för
folklivs-
forskning
vid
Göteborgs
universitet

Uppgiften rör Fiske.

Man förstår vilken betydelse det hade, när fjordarna helt plötsligt fylldes med sill och fattigdomen var stor. Många hade inte råd att skaffa sig ett nät att fånga fisk med. Så kom sillen plötsligt in i sådana massor, och då blev det så många vadlag. Alla möjliga skulle ut och fiska sill. Det diktades en visa om det som ungdomarna gärna sjöng, när de var ute och sökte efter sill.

Förr i världen gick det lustigt till, fallera,
när alla bönder skulle ut och fiska sill, fallera,
i Solberga där redde de en vad, fallera,
de skulle ut en vacker dag och dra, fallera.
Men när de hade kastat fick dom håll, fallera,
och Timmerviken han flög över koll, fallera.

Det var den första versen på visan och den andra slutade så här.

Timmerviken han har samma syssla nu som förr, fallera.

Han säljer sopelimmor, ost och smör, fallera
och in i Uddevalla åker han ibland, fallera,
när som han haver fått en tår på tand, fallera.

Skriv endast på denna sida!

J. F. G. J. B.
Acc 6313

1

Den här Timmerviken är ingen dimfigur. Det var en stor lång karl, och jag var själv vittne till en gång, när han satt på en låda i Märstrand och sträckte handen till var och en som passera förbi. "Ta tag i min hand och känn hörre stark ja ä", sa han. Till slut kom polisen och tog tag i näven på honom och drog upp honom från lådan och ledde bort honom. Jag kan ännu se den store Timmerviken, hur långa klev han tog, när det bar iväg mä 'n, och den där styrkan han hade skrutit med, den syntes inte mycket till då.

Vi bildade ett bolag här - det var tolv lottägare på Lövön, men det var nödvändigt att vara 14 man i ett vadlag, och då lejde de 2 halvlottekarlar - de hade ingen del i själva vaden utan de fick dela den trettonde lotten, när förtjänsten delades i tretton delar. Sillen gick ju till alldeles inne i hamnen, så de behövde aldrig ha bostad i någon jakt eller så utan samlades på morgonen nere vid hamnen och rodde sedan ut och kastade vaden här vid ön. Vi använde landvad, som var fäst i ett varpespel på land.

När sillfisket börja, så var folk inte riktigt kända med det här. Den första vaden som de hade skaffat här på Lövön gick förlorad. De hade kastat den inne i Måvik, och det är att märka, att de här landvaderna nog var en 12-14 m. djupa, och de hade dragit in den på det här grunda vattnet in mot stranden. Där var så mycket sill, så att den blev full, och då spändes den lösa duken ut i stora bågar runt om, och då blev det så trångt för sillen, så den dog och blev liggande i ett tjockt lager på botten av vaden

Skriv endast på denna sida!

i sådana massor, att de aldrig kunde få upp den igen. De miste vaden - kunde inte få upp den. Det blev så tungt av all den döda sillen att vaden brast. Där blev en förfärlig lukt, men med tiden försvann sillen vid stormar och så där. Sedan skaffade de sig en stor vad, och då drog de den in till land och ankrade upp den, så att den stod i en fyrkant. Det var ett ankare i det ena hörnet och ett ankare i det andra hörnet och eftersom de fick sålt sill - det kom jakter och köpte - så hade de en liten vad, som de drog inuti den stora - just så pass som behövdes för att lasta den båten. De gick ut med lillbåt och lastade uppköparens båt - och resten av sillen fick gå och simma inom det stängslet och där kunde den stå i flera dagar på det viset för att där blev så mycket vadlag och så mycket sill, så det gick inte att få den avyttrad, för att det blev så stora fångster. Till att börja med så kom där sådana här snörpvader, som de kalla, och tog sill mitt i fjorden men då måste de bli av med sillen med detsamma. De kunde inte ta mer än de kunde ta upp för tyngdens skull, och när de då inte kunde få avsättning med detsamma, så gick det inte att ha det på det viset. Det kunde vara så att ett vadlag kunde ha sill i en vad, och de kunde gå hela dagen och bara vänta på att där skulle komma en jakt och köpa sill - sådana massor. De fick kanske vänta, men sillen kunde stå där i flera dar och där kunde bli stängsel, så att där var tusentals tunnor sill instängda på det viset eller också fick de ta upp vaden och släppa sillen. Det hände också. När vi skulle lokalisera sillen, så släpade man ett blylod, som var fäst vid ett klent snöre, och där var en

Skriv endast på denna sida!

J.F.G.B.
Acc. 6313

man, som höll det där snöret, så att lodet gick i närheten av botten, och då kändes det en stöt för varje sill, som törna mot snöret. Då kastade man vaden där - det gick inte att dra i land var som helst för att botten, berg och sten kunde vara i vägen utan det fanns vissa ställen, som vi kallade för vadländen. På Lilla Ägglös där var det 2 st. lände - ett på nordostsidan och ett på sydvästsidan. Vid Lövön hade vi ett strax utanför Hamnegapet - en pall, som vi kalla för Pers pall, och längre bort hade vi ett förstklassigt vadlände, som vi kalla för Hunnerompen. Längre norr ut hade vi Olof Edwards uddar. Det var dom tre ställena på västra sidan på ön och dessutom fanns på nordostsidan också ett par ställen, där man kunde dra i land en vad. Ibland hände det att två vadlag ville landa sin vad på samma ställe och ibland kunde det vara fler än två vadlag. En gång i början på november 1896 - det var en måndag - då var vi ute här i fjorden och jämte oss ett annat lag ifrån Tjörn. Det blev storm resten av veckan, men på lördag var det stilla bleg och då var fjorden full med vadlag. De kom ända bort ifrån Björkö och Hälsö och de hade kastat vader längs efter nordostsidan på Älgön och där var linor kryss och tvärs. En del fick i land sina vader och andra fick fast i botten och måste hala upp därute. Där var trätor och slagsmål, och linorna kryssade varandra och den gången fick vi hundra tunnor sill och tio kr. för tunnan. Vi lasta en jakt först men vi hade mera sill i vaden och då fick vi ta vadbåten och lasta den, och när den var fullastad, så var där ändå lite mer sill kvar.

Skriv endast på denna sida!

Kopia från Isof Göteborg, Accnr. ifgh06313

J. F. G. B.

Acc. 6313